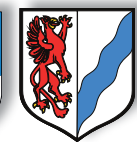

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne **SZCZECIŃSKIEGO** **OBSZARU METROPOLITALNEGO**

e-biuletyn ZIT SOM nr 1/2021

Spis treści

Zachodnie Drogowe Obejście Szczecina zmieni nasz region	3
Powiat Policki inwestuje w infrastrukturę	5
Tunel, który łączy. Świnoujście planuje wielki rozwój gospodarczy i turystyczny	6
Co słyszeć w Kobylance?	9

STOWARZYSZENIE SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU METROPOLITALNEGO

Kim jesteśmy?

Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego (SSOM) to organizacja bazująca na solidarnej współpracy samorządów i koordynująca prace zmierzające do stworzenia silnego ośrodka metropolitalnego. Wspólne prace polegają m.in.: na przygotowaniu koncepcji zarządzania Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym, strategii rozwoju, zintegrowanych planów, wprowadzeniu uregulowań legislacyjnych, lobbingu i innych działaniach eksponujących atrakcyjność inwestycyjną, gospodarczą i kulturową obszaru.

Nasza instytucja zrzesza samorządy z Pomorza Zachodniego. Współdziałamy, by nasz region dynamicznie i harmonijnie się rozwijał. Efekty widoczne są gołym okiem, a wiele inwestycji dopiero się rozpoczyna. W przyszłości diametralnie zmieni on obraz Szczecina i gmin ościennych. Chcemy tworzyć silną metropolię, której wielkim atutem będzie kooperacja! Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego jest dysponentem funduszy w ramach mechanizmu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych SOM.

Zachodnie Drogowe Obejście Szczecina

ZMIENI NASZ REGION

To będzie „droga życia” dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego. Zachodnie Drogowe Obejście Szczecina coraz bliżej!

Budowa Zachodniego Obejścia Szczecina to jedna z najbardziej oczekiwanych inwestycji w naszym regionie. Samorządowcy podkreślają, że potrzeba budowy takiego połączenia drogowego pierwszy raz sygnalizowana była już dwie dekady temu. To zadanie bardzo istotne z punktu widzenia gospodarczego rozwoju naszego miasta, ale nie da się ukryć, że beneficjentem będzie nie tylko Szczecin. Dynamicznie rozwijające się Police czy posiadająca wielkie aspiracje inwestycyjne Stepnica, również skorzystają na budowie obejścia. Czy jego powstanie – tak jak zapowiadają przedstawiciele Rządu RP – jest realne? – Szczecin trzyma za słowo i zgodnie z zapowiedziami, przygotowuje się do modernizacji własnego układu drogowego – zadeklarował Prezydent Szczecina Piotr Krzystek.

Zachodnie Drogowe Obejście Szczecina: mniej ciężkich samochodów w centrum, szybsza komunikacja, rozwój turystyki i gospodarki

Zachodnie Drogowe Obejście Szczecina to ważny korytarz komunikacyjny, zarówno dla Gminy Miasto Szczecin, jak również okolicznych samorządów i całego regionu zachodniopomorskiego. Inwestycja usprawni ruch, zwiększy atrakcyjność inwestycyjną oraz wpłynie również na bezpieczeństwo i jakość powietrza w centrum szczecińskiej metropolii. Na czerwiec Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad zapowiedziała ogłoszenie przetargu na realizację Zachodniego Drogowego Obejścia Szczecina. Samorządowcy ze Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego regularnie spotykają się z przedstawicielami GDDKiA deklarując chęć partycypacji w inwestycji poprzez np. wybudowanie dróg dojazdowych.

Zachodnia Obwodnica Szczecina będzie miała długość około 50 km, od północy i zachodu ominie aglomerację szczecińską. Początkiem inwestycji od zachodu będzie połączenie z węzłem Szczecin Zachód na przecięciu z autostradą A6, natomiast końcem węzeł Goleniów Północ łączący drogi S3 i S6. Droga będzie stanowiła alternatywę dla obecnego szlaku S3/A6 omijającego Szczecin od południa-wschodu i razem z nim utworzy ring wokół miasta.

Michał Przepiera, Zastępca Prezydenta Szczecina

Samorządowcy bez problemu wyliczają zalety, jakie będzie mieć Zachodnie Drogowe Obejście Szczecina. Obecnie, by dojechać z Polic do Goleniowa trzeba przejechać 58 kilometrów przez ścisłe centrum Szczecina. Po budowie tej inwestycji ten dystans skróci się do zaledwie 23 kilometrów. Ze Szczecina wyprowadzony zostanie ruch ciężkich samochodów, zwiększy się również wolumen ładunków, który będzie mógł docierać do Zakładów Chemicznych Police. Specjaliści zwracają również uwagę, że Zachodnie Drogowe Obejście Szczecina wpłynie pozytywnie na turystykę w regionie. Dojazd nad Bałtyk będzie krótszy. Tunel powstanie pod Odrą, ale i pod terenami przemysłowymi należącymi do Zakładów Chemicznych Police.

Szacunkowa wartość inwestycji to ponad 5,5 miliarda złotych.

Police i Stepnica widzą dla siebie szanse rozwoju

Jak ważna to inwestycja dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego? Nie do przecenienia! Pytani przez nas samorządowcy przyznają wprost, że odliczają dni do momentu, gdy przetarg zostanie ogłoszony, a zapowiedzi realizowane. To inwestycja, która otworzy nasze miasto i region na inwestycje. Poprawi komfort życia mieszkańców, którzy skarżą się na ruch ciężkich samochodów. To wdrażanie idei, które dyskutowane były od

wielu lat. – To inwestycja, którą zawsze wskazywaliśmy jako priorytet. Od 20 lat jak nie więcej, to był temat, który pokazywaliśmy jako temat niezwykle istotny. Jestem bardzo pozytywnie zaskoczony, co do dynamiki ostatnich działań i nie wchodząc w żaden sposób w politykę, a patrząc na sprawy społeczne i gospodarcze to tunel, o którym rozmawiamy, z perspektywy Powiatu Polickiego to gigantyczna korzyść – mówi Andrzej Bednarek, Starosta Policki.

Starosta Policki przyznaje, że dla Polic Zachodnie Drogowe Obejście Szczecina to ważna inwestycja z punktu widzenia rozwojowego: - Port Morski Police to jeden z największych portów morskich w Polsce. Rozwijające się Zakłady Chemiczne, budowa fabryki polipropylenu, duże zapotrzebowanie na nowych pracowników. Stoimy przed wieloma wyzwaniami i jesteśmy pewni, że ta inwestycja pomoże nam się jeszcze dynamiczniej rozwijać – mówi Starosta Bednarek.

Andrzej Wyganowski, burmistrz gminy Stepnica również podkreśla jak ważne to jest przedsięwzięcie. - To zadania o ogromnym znaczeniu dla naszej gminy. Dalsza rozbudowa Polic to nowe miejsca pracy i dzie-

ki szybkiemu połączeniu nasi mieszkańcy będą mogli z tych ofert korzystać. Dzisiaj żeby dojechać do Polic to trzeba jechać dookoła przez Szczecin, a po realizacji inwestycji to będzie „rzut beretem”. Nie bez znaczenia jest także fakt, że mieszkańcy Polic i Szczecina będą mogli korzystać z atrakcji turystycznych naszej miejscowości. Jesteśmy miastem żeglarskim, położonym nad wodą, blisko zieleni. Liczymy, że ruch turystyczny będzie zwiększony – dodaje burmistrz Wyganowski.

Prezydent Przepiera o inwestycji: „Duża szansa na rozwój terenów inwestycyjnych”

W rozmowie z nami Zastępca Prezydenta Szczecina Michał Przepiera przyznaje, że magistrat wspólnie z samorządami z naszego regionu oraz Urzędem Marszałkowskim od ponad dekady zabiega o realizację zadania.

- Jesteśmy na końcu długiego okresu przygotowań, dzięki czemu w końcu możemy śmiało powiedzieć, że Szczecin uzyska tzw. „ring” drogowy z prawdziwego zdarzenia. To nas niezmiernie cieszy. Nowa droga to nie tylko szybsze, bardziej ekologiczne i bezpieczne połączenie drogowe, ale to przede wszystkim duża szansa na rozwój wielu terenów inwestycyjnych, zarówno wokół Szczecina jak również samorządów, po terenach których biec będzie nowa droga. Trzymamy za słowo i odliczamy dni do ogłoszenia postępowania przetargowego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad. Z naszej strony deklarujemy gotowość i otwartość do współpracy - mówi Michał Przepiera, Zastępca Prezydenta Miasta Szczecin.

Powiat Policki inwestuje W INFRASTRUKTURĘ

Tak Powiat Policki zmienia się dzięki Zintegrowanym Inwestycjom Terytorialnym!

Termomodernizacja obiektów edukacyjnych, sportowych i budynku Urzędu Gminy, inwestycje infrastrukturalne, zupełnie nowa ulica łącząca Szczecin i Police, nowy tabor autobusowy czy wreszcie bycie aktywnym beneficjentem budowanej Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej. Z całą pewnością można stwierdzić, że Powiat Policki to jeden z najaktywniejszych beneficjentów Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Planów jest jeszcze wiele: - To jeden z tych mechanizmów, który spaja nasz obszar metropolitalny, bo z inwestycji, które są prowadzone korzystają nie tylko mieszkańcy Polic i naszego powiatu, ale również wszyscy inni odwiedzający nasze okolice. Mowa np. o sieci ścieżek rowerowych czy właśnie nowych drogach, które znacząco poprawiają komfort komunikacji między Szczecinem, a Policami – mówi Andrzej Bednarek, Starosta Policki.

– Powiat Policki jest bardzo aktywnym beneficjentem. Świadczy o tym cały wachlarz inwestycji realizowanych na jego terenie. Od zadań edukacyjnych przez termomodernizację, po bardzo istotne inwestycje drogowe – dodaje Roman Walaszkowski, dyrektor biura Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

Andrzej Bednarek, Starosta Policki

Szczecin jeszcze bliżej Polic. To za sprawą remontu ważnej drogi dojazdowej

Inwestycje ukończone to np. budowa ścieżek rowerowych na terenie Gminy Police, wymiana części taboru autobusowego, termomodernizacja hali Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji czy Urzędu Gminy w Policach. Zadania jeszcze trwające to np. kom-

pleksowa przebudowa ulicy Przęsocińskiej, łączącej Police i Szczecin czy termomodernizacja hali basenowej przy Zespole Szkół im. Ignacego Łukasiewicza w Policach.

– Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego to jedna z najstarszych organizacji zrzeszających samorządy w Polsce. Powołanie tej organizacji to prawdziwy strzał w dziesiątkę, o czym świadczy ogromna liczba środków pozyskanych na realizację zadań, ale i same inwestycje, które na terenie Powiatu Polickiego liczymy już w dziesiątkach. Na szybko mogę wymienić takie zadania jak między innymi: sfinansowanie połączenia drogowego Police-Szczecin, to zadanie na poziomie 15 milionów złotych. Termomodernizacja basenu w Policach, ogromny zastrzyk pieniędzy dla powiatowej oświaty polickiej. Nie jestem w stanie wymienić wszystkich pozytywnych skutków działania ZIT SOM, bo to jest ogromna przestrzeń działania – mówi starosta Andrzej Bednarek.

– Ideą Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego było łączenie samorządów i możemy z całą stanowczością stwierdzić, że to jest idea, która się udała. Wszystkie inwestycje, które są prowadzone w ramach mechanizmu ZIT SOM to inwestycje bardzo potrzebne naszym mieszkańcom, ale mają one również bardzo uniwersalne zastosowanie – dodaje Starosta Policki.

Starosta Policki wymienia zalety idei metropolitalności

Starosta Policki Andrzej Bednarek jest bardzo zadowolony z przebiegu i tempa realizacji inwestycji. Przykładem może być przebudowa ulicy Przęsocińskiej, która postępuje w bardzo dobrym tempie czy

przebudowa basenu Zespołu Szkół w Policach, który będzie nowoczesnym i energooszczędnym obiektem sportowym, który jest mieszkańcom Polic bardzo potrzebny.

– Są oczywiście czynniki obiektywne, które komplikują realizację niektórych zadań. Mowa np. o budowie wiaduktu nieopodal Zakładów Chemicznych Police, która trwała długo. Kolej Metropolitalna również na niektórych etapach realizacji „nie miała szczęścia”, ale po to jest metropolia, po to jest nasza współpraca, by siadać do stołu i rozwiązywać problemy. Czas alokacji środków mamy do końca 2022 roku i jestem przekonany, że większość inwestycji zostanie wykonana na czas – dodaje Andrzej Bednarek, Starosta Policki.

Tunel, który łączy. Świnoujście planuje WIELKI ROZWÓJ GOSPODARCZY I TURYSTYCZNY

Miasto, które twardo stoi na dwóch nogach. Świnoujście właśnie realizuje swoje gospodarcze marzenie

Na początku czerwca stan zaawansowania budowy tunelu w Świnoujściu przekraczał już pół kilometra, a z każdym dniem te liczby rosną. Budowa największej inwestycji w historii Świnoujścia postępuje w sposób

dynamiczny. – To spełnienie marzeń kilku pokoleń. Świnoujście nareszcie będzie dostępne dla mieszkańców, turystów i inwestorów drogą lądową – mówili przedstawiciele władz miasta podczas inauguracji pracy „Wyspiarki”, która drąży tunel. Trudno nie odnieść wrażenia, że po zakończeniu inwestycji dynamicznie rozwijające się Świnoujście przyspieszy jeszcze bardziej.

Janusz Żmurkiewicz, Prezydent Świnoujścia

Stowarzyszenie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego wspiera i dopinguje rozwój nadmorskiego kurortu! – Świnoujście posiada wszystko to, o czym marzy każdy samorząd w Polsce. Silną nogę gospodarczą, czyli nowoczesny port, gazoport, tereny inwestycyjne i przestrzeń do rozwoju morskiego i przemysłowego. Druga noga to silna turystyka. Świnoujście

to kurort turystyczny, któremu zainteresowania turystów mogą pozazdrościć najbardziej oblegane miejscowości nadmorskie w Europie. Jesteśmy dumni z rozwoju tego miasta i cieszymy się, że Świnoujście jest aktywnym członkiem Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego i aktywnym beneficjentem programu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych SOM – mówi Roman Wałaszowski, dyrektor biura Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego.

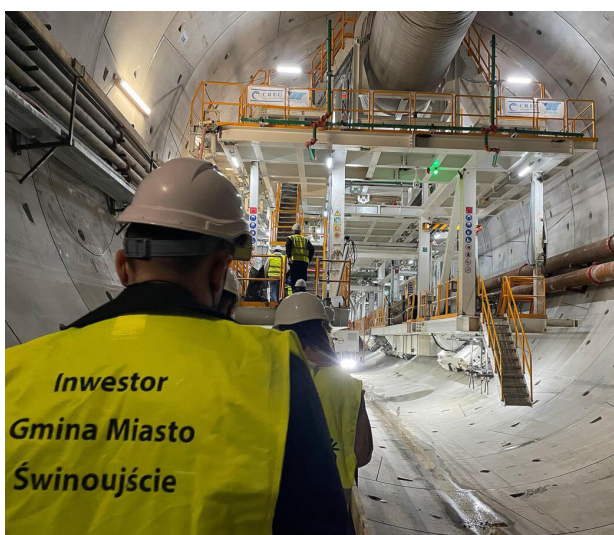
W jaki sposób budowa tunelu w Świnoujściu wpłynie na rozwój miasta? O tym z prezydentem Świnoujścia Januszem Żmurkiewiczem rozmawiał Michał Kaczmarek.

– Panie Prezydencie, czy budowa tunelu to zadanie, które należy rozpatrywać jako udogodnienie dla mieszkańców i turystów czy może beneficjentów będzie zdecydowanie więcej?

– Zakładam, że będziemy rozwijać Świnoujście w oparciu o przyjęte plany zagospodarowania. Turystyka, gastronomia, hotele, mieszkalnictwo, to są branże, których inwestorzy na pewno będą zainteresowani pojawieniem się w naszym mieście. Tunel na pewno spowoduje, że jeszcze bardziej przychylnie będą spoglądać w naszym kierunku, ale czy będzie ich więcej? Tego dziś nie wiem.

Fot. GGD KIA

Jestem natomiast przekonany, że otwarcie tunelu może spowodować obniżenie kosztów realizacji inwestycji. Dziś są one wyższe przez trudności związane z transportem i dowozem towarów na wyspę Uznam. Liczę, że bezkolizyjny przejazd zniweluje ten problem, doprowadzi do większej konkurencyjności pomiędzy inwestorami, a to doprowadzi do obniżenia np. proponowanych w przetargach stawek. Ten sam problem dotyczy dziś także kosztów transportu zaopatrzenia na wyspę Uznam. Tunel może mieć na tę kwestię pozytywny wpływ. Nie będzie już powodów, by mówić, że wpływ na cenę mają wyższe koszty transportu związane z dłuższym czasem dojazdu.

– Świnoujście wielu turystom kojarzy się z przeprawą promową. Niektórzy traktowali ją jako atrakcję,

inni jako przeszkodę w możliwości swobodnego przyjeżdżania do miasta.

Stałe połączenie pomiędzy wyspami Uznam i Wolin z pewnością jeszcze wzmocni i tak już mocną pozycję Świnoujścia jako atrakcyjnego nadmorskiego kurortu. Do tej pory wielogodzinne oczekiwanie na przeprawę odstraszało głównie turystów jedno- i dwudniowych, weekendowych. Jadąc na weekend ze Szczecina, Gorzowa czy Poznania, wybierali inne nadmorskie miejscowości (np. Międzyzdroje), ponieważ szkoda im było marnować czas, stojąc w kolejce najpierw na wjazd do Świnoujścia, a potem wyjazd. Teraz będą mogli przyjechać nawet na kilka godzin. Tunel z pewnością będzie także miał wpływ na poruszanie się turystów po

okolicach Świnoujścia. Spędzając urlop w Świnoujściu i nie mając w perspektywie stania w kolejkach na przeprawę, wielu z nich z pewnością zdecyduje się także na krótkie wypadki do sąsiednich miejscowości: Międzyzdroje, Dziwnów, Wiselka, a nawet Rewal, Pogorzelica i dalej. Będą mogli wyjechać rano i na wieczór wrócić na kwaterę do Świnoujścia.

– Czy powstanie tunelu będzie wiązało się z modyfikacją strategii gospodarczej Świnoujścia?

Chcemy trzymać się obranego kierunku, bo uważam, że jest on dobry. Świnoujście opiera się na dwóch gospodarczych "nogach". Jedna to szeroko rozumiana turystyka, której jakość będzie się podnosić wraz z rozwojem miasta, profesjonalizacją usług, lep-

szą komunikacją. Druga, to gospodarka morską, której rozwój zagwarantuje miejsca pracy. To elementy, dzięki którym Świnoujście może tylko zyskiwać.

– Planów jest pewnie jeszcze więcej. Domyślam się jednak, że dla Świnoujścia pod kątem komunikacyjnym tunel to absolutny priorytet.

Z pewnością tak i to nie tylko jako najważniejsza inwestycja drogowa. Powstanie tunelu otworzy nową kartę w dziejach miasta. Miasto ma już most z wyspy Wolin na Karsibór. Stałe połączenie pomiędzy największymi zamieszkanyymi wyspami (Wolin i Uznam) jest ostatnim, ale najważniejszym elementem, który w pełni skomunikuje to miasto. A w połączeniu z budową S3 także miasto z resztą kraju.

- Łączna szacunkowa długość inwestycji : ok. 3200 metrów
- Szacunkowa długość tunelu drążonego metodą TBM : ok. 1440 metrów
- Długość wjazdu na wyspie Uznam w ścianach szczelinowych: ok. 460 metrów
- Długość wyjazdu na wyspie Wolin w ścianach szczelinowych: ok. 420 metrów

Tunel jednorurowy, dwukierunkowy:

- Łączna szerokość jezdni – 11 metrów
- Zewnętrzna średnica tunelu – 13,46 metrów
- Szerokość pasów ruchu: jeden w każdym kierunku – po 3,5 metry
- Szerokość pasów awaryjnych – po 2 metry
- Najgłębsze miejsce tunelu pod dnem rzeki Świny ok. 38,0 m.p.p.m.

Co słychać W KOBYLANCE?

„Najważniejsza jest dla nas sprawna komunikacja i wygodny transport”

Bliskość Szczecina, malownicze położenie nad Jeziorem Miedwie i doskonałe perspektywy rozwojowe torujące Gminie Kobylanka drogę do odgrywania ważnej roli w naszym regionie. Gmina jest członkiem Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego i aktywnie korzysta z mechanizmu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych SOM. Władze gminy przyznają, że z wielką nadzieją patrzą na perspektywę powstania Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej.

Julita Pilecka, Irena Rybarczyk - władze gminy Kobylanka

Węzeł przesiadkowy w Reptowie, ale nie tylko

Przed wszystkim komunikacja i dalsze podnoszenie atrakcyjności turystycznej gminy – o tych priorytetach, w rozmowie z naszym dziennikarzem władze gminy Kobylanka mówiły najczęściej. Zadania infrastrukturalne poprawiają komunikację, tej szybko rozwijającej się gminy ze Stargardem czy ze Szczecinem. Położenie Kobylanki powoduje, że również coraz większa ilość mieszkańców regionu wybiera tą miejscowość jako cel weekendowych podróży po województwie.

- W ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych gmina realizuje budowę punktu przesiadkowego na stacji w Reptowie. Jest to inwestycja powiązana z modernizacją całej linii kolejowej E59. Punkt przesiadkowy ma na celu skomunikowanie i usprawnienie komu-

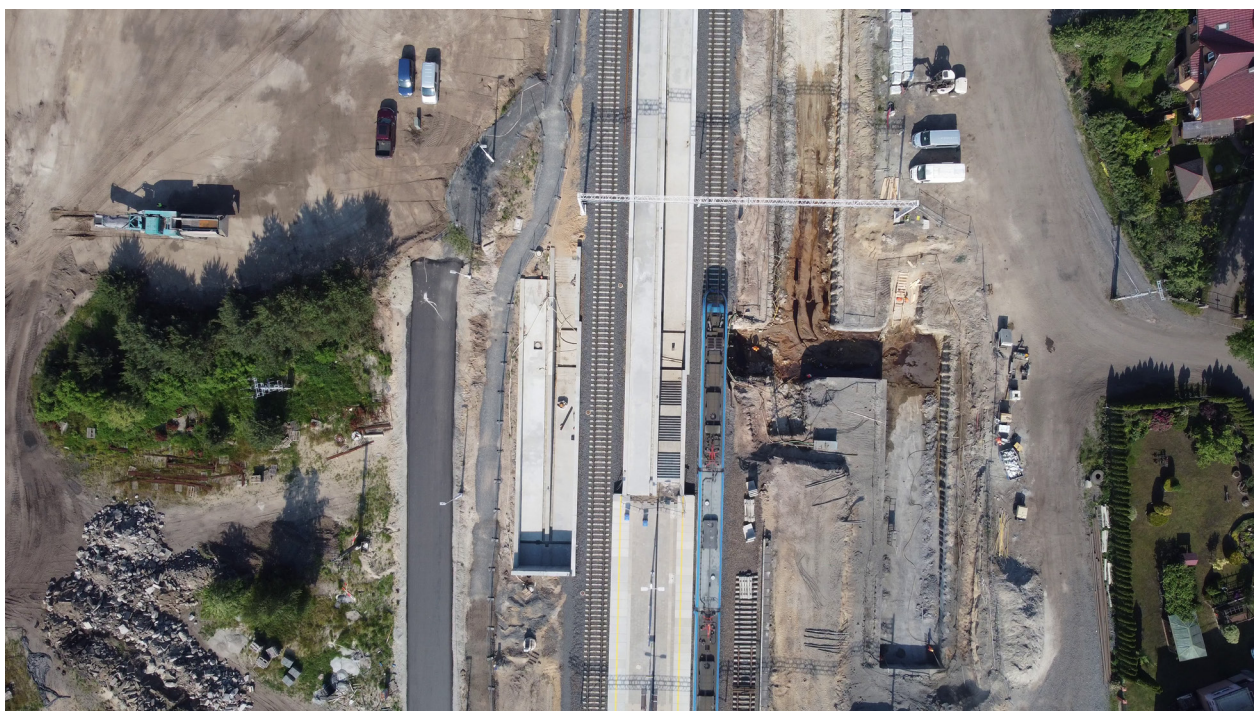
nikacji dla mieszkańców naszej gminy. Wybudowane zostanie 100 miejsc dla samochodów, kilkadziesiąt dla rowerów i zatoka autobusowa. W ramach Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego realizujemy jeszcze drugą inwestycję związaną z budową SKM. To punkt przesiadkowy w Miedwiecku gdzie powstanie mały parking. Realizacja zadań trwa - Irena Rybarczyk, Zastępca Wójta Gminy Kobylanka.

- Najważniejsza jest dla nas sprawna komunikacja i wygodny transport. Mam nadzieję, że kiedy dojdzie do skutku Szczecińska Kolej Metropolitalna to poprawi się nasze skomunikowanie ze Szczecinem, Stargardem, ale i Goleniowem czy Policami. Bardzo liczymy także na to, że do skutku dojdzie idea jednego biletu dla kolei metropolitalnej oraz transportu zbiorowego w gminach – dodaje Irena Rybarczyk.

Wójt gminy Kobylanka o ZIT SOM: „Mam nadzieję, że będziemy realizowali jak najwięcej wspólnych inwestycji”

Jak wygląda codzienna współpraca pomiędzy Gminą Kobylanka, a Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym? Władze gminy wypowiadają się o wspólnych planach i relacjach w samych superlatywach: - Współpraca jest bardzo dobra, spotykamy się przy okazji konfe-

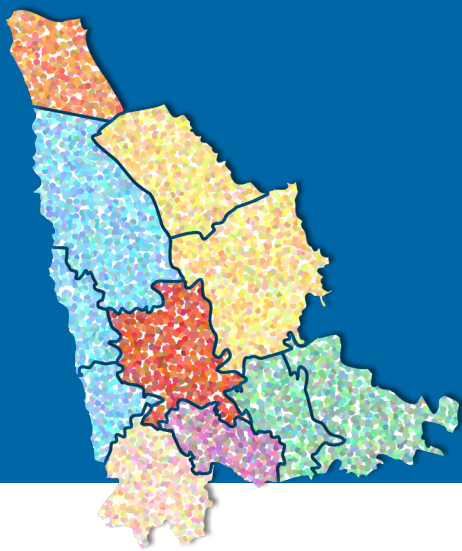
rencji i spotkań, mamy bieżący kontakt. W przypadku problemów zawsze jest pomoc i wsparcie, co jest cenne przy realizacji zadań inwestycyjnych – mówi Julita Pilecka, wójt gminy Kobylanka.

– Mam nadzieję, że będziemy mieli okazję realizować jak największą ilość wspólnych inwestycji. Cały projekt usprawnienia transportu międzygminnego jest warty pochwały, bo nasi mieszkańcy przemieszczają się z gminy do gminy, z miasta do miasta. Do pracy, do szkoły,

na zakupy, by realizować swoje pasje. Rozwój komunikacji jest więc bardzo ważny, by ułatwiać im życie. Mam nadzieję, że w nowej perspektywie unijnej mechanizm Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych będzie kontynuowany – dodaje Julita Pilecka.

Władze gminy rozwój transportu publicznego wskazują jako jeden z priorytetów na najbliższe lata. Wielkie nadzieje związane są z rozwojem i funkcjonowaniem Szczecińskiej Kolei Metropolitalnej.

STOWARZYSZENIE
SZCZECIŃSKIEGO OBSZARU
METROPOLITALNEGO

Dowiedz się więcej!

Odwiedzaj regularnie stronę Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego <http://som.szczecin.pl> oraz Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych <http://www.zit-som.szczecin.pl/>! Zachęcamy do polubienia naszego fanpaga <https://www.facebook.com/szczecinski.obszar.metropolitalny/>. Zapraszamy także do zapoznania się z filmowym rozszerzeniem tematów poruszonych w naszym E-biuletynie ZIT SOM!

Kobylanka

https://youtu.be/l_hYSw3uOu4

Police

<https://youtu.be/BOLzpgPBCQg>

